

NAJAVE IN OBVESTILA

Announcements

Nagrada Zlati legat 2007 The Golden Bee-eater Award 2007

Predstavitev dela komisije za podelitev nagrade Zlati legat 2007

Zlati legat je nagrada, ki jo DOPPS podeljuje slovenskim ornitologom za najboljšo delo s področja ornitologije, objavljeno v preteklem letu doma ali na tujem. Nagrado sestavljata pisno priznanje in denarna premija. Tokratna podelitev nagrade je bila deseta zapored – prvič je bila podeljena leta 1999. Komisijo za podelitev nagrade Zlati legat za leto 2007 v sestavi prof. dr. Lovrenc Lipej (Nacionalni inštitut za biologijo), Dejan Bordjan (DOPPS), Urša Koce (Nacionalni inštitut za biologijo) in predsednik dr. Damijan Denac (Nacionalni inštitut za biologijo) je imenoval UO DOPPS na korespondenčni seji 27.1.2009. Komisija se je sestala 25.2.2009 ob 9:30 na Nacionalnem inštitutu za biologijo v Ljubljani. Po pravilniku podelitve te nagrade je najprej vsak član komisije izmed del, ki so prišla v poštev za nagrado, izbral pet najboljših in utemeljil njihov izbor. Ta dela, skupaj jih je bilo 12, so sestavljala ožji izbor (po abecednem vrstnem redu):

1. BOŽIČ, L. (2005): Populacija kosca *Crex crex* na Ljubljanskem barju upada zaradi zgodnje košnje in uničevanja ekstenzivnih travnikov. – *Acrocephalus* 26(124): 3-21.
2. DE GROOT, M. & BORDJAN, D. (2007): Possibilities for fire as a management tool on Kras (SW Slovenia): a bird's perspective. – *Acrocephalus* 28(2007): 3-15.
3. DENAC, D. (2006): Chick shelters did not prevent raptor predation on chicks in a mixed Common Tern *Sterna hirundo* and Black-headed Gull *Larus ridibundus* colony in Slovenia. – *Vogelwelt* 127: 187-192.
4. DENAC, D. (2006): Intraspecific Exploitation Competition as Cause for Density Dependent Breeding Success in the White Stork. – *Waterbirds* 29(3): 391-394.
5. JANČAR, T., KMECL, P., MIHELIC, T. & KOZINC, B. (2007): Pregled vodnih ptic Blejskega in Bohinjskega jezera ter jezera HE Moste (Gorenjska, SZ Slovenija). – *Acrocephalus* 28(135): 141-157.
6. MIHELIC, T. & GENERO, F. (2005): Occurrence of Griffon Vulture *Gyps fulvus* in Slovenia in the period from 1980 to 2005. – *Acrocephalus* 26(125): 73-79.
7. PURNAT, Z., ČAS, M. & ADAMIČ, M. (2007): Problematika ohranjanja habitata divjega petelina *Tetrao urogallus* na Menini (osrednja Slovenija) in vpliv pašništva. – *Acrocephalus* 28(134): 105-117.
8. TOME, D. (2007): Nest defense and some rare breeding events in Long-eared owls (*Asio otus*). – *Journal of Raptor Research* 41(2): 170-173.
9. TOME, D., SOVINČ, A. & TRONTELJ, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. DOPPS, Monografija DOPPS Št. 3, Ljubljana.
10. TORKAR, G. & BAJD, B. (2006): Trainee teachers' ideas about endangered birds. – *Journal of Biological Education* 41(1): 1-4.
11. VREZEC, A. (2006): Ali je vzrok upada populacije jerebice *Perdix perdix* v Sloveniji prikrita kompeticija s fazanom *Phasianus colchicus*? – *Acrocephalus* 27(128-129): 73-81.
12. VREZEC, A. & TOME, D. (2004): Altitudinal segregation between Ural Owl *Strix uralensis* and Tawny Owl *S. aluco*: evidence for competitive exclusion in raptorial birds. – *Bird Study* 51: 264-269.

Iz ožjega izbora je nato vsak član neodvisno izbral štiri najboljša dela in jih točkoval. Komisija ni ne izbirala ne točkovala del, katerih avtorji so bili člani komisije. Tri dela, ki so prejela največ točk, so nominirana dela za nagrado. Kratka utemeljitev nominiranih del:

Tome, D., Sovinc, A. & Trontelj, P. (2005): Ptice Ljubljanskega barja. DOPPS, Monografija DOPPS Št. 3, Ljubljana. Monografija o pticah Ljubljanskega barja je obsežno in pregledno delo, ki obravnava vse vrste ptic opažene na Ljubljanskem barju, posebej podrobno gnezdilke. Podatke za delo so zbrali prostovoljci DOPPS v večletnem sistematičnem delu, ki je bilo posebej intenzivno v letih 1989-1996, nadaljevalo pa se je do leta 2002. Splošnemu, uvodnemu delu sledi sistematični del, kjer so predstavljene posamezne vrste. Za gnezdilke so izdelane karte gnezditvene razširjenosti, za pogostejše pojavljajoče se vrste pa selitveni fenogrami. Pri izdelavi slednjih so uporabili podatke rednega lova ptic z mrežami na postaji PMS v Vrhniki. V dodatku sta seznama vseh opazovanih vrst s statusi na Ljubljanskem barju in vseh gnezditvenih z velikostjo gnezditvenih populacij. To pregledno in sistematično delo mora postati osnoven pripomoček vseh načrtovalcev različnih posegov na Barju, še posebej ob dejstvu, da je Barje eno izmed območij Natura 2000 v Sloveniji. Prav tako pa ne sme manjkati na polici vsakogar, ki se želi podrobneje seznaniti z bogastvom sveta ptic tega območja.

Vrezec, A., Tome, D. (2004): Altitudinal segregation between Ural Owl *Strix uralensis* and Tawny Owl *S. aluco*: evidence for competitive exclusion in raptorial birds. – *Bird Study* 51: 264-269. V delu sta avtorja raziskovala habitatne zahteve lesne sove in kozače in jih primerjala glede na njuno sobivanje. Odgovor na takšno raziskovalno vprašanje je mogoče podati le s skrbno načrtovano in metodološko standardizirano raziskavo, ki sta jo izvedla na območjih, kjer biva vsaka vrsta sama in kjer bivata skupaj. Izbor raziskovanih območij je bil primerno obsežen – Krim, Kum, Bohor, Boč in Pohorje – in z analizo habitatnih značilnosti jima je uspelo korektno in nedvoumno dokazati, da v simpatriji ekološko nišo lesne sove omejuje kozača kot močnejši kompetitor. Realizirana ekološka niša lesne sove je torej v prisotnosti kozače manjša kot v njeni odsotnosti. Gre za fenomen kompeticijskega izključevanja, ki v primeru lesne sove in kozače doslej še ni bil raziskan. Delo je znanstvene narave in je bilo objavljeno v eni najprestižnejših znanstvenih ornitoloških revij na svetu – *Bird Study*, z visokim faktorjem vpliva. Delo odlikujejo jasnost, obsežno terensko delo, multivariatni pristop v analizi, domišljena idejna zasnova in sodelovanje z izkušenimi tujimi znanstveniki najvišjega kova, zato je odličen zgled za podobne bazične ornitološke raziskave pri nas in po svetu.

Vrezec, A. (2006): Ali je vzrok upada populacije jerebice *Perdix perdix* v Sloveniji prikrita kompeticija s fazanom *Phasianus colchicus*? – *Acrocephalus* 27(128-129): 73-81. Posredna razmerja ali posredne interakcije so predmet novejših ekoloških raziskav. Pri posrednih interakcijah vrsti nista v neposrednem medvrstnem odnosu, ampak vplivata druga na drugo prek mediatorja – skupnega plenilca ali parazita. V zadnjem času so ugotovili, da je njihov učinek lahko celo veliko večji kot učinek neposrednih interakcij in da zaradi njih lahko pride do drastičnega zmanjšanja števila ene vrste v naravnih ekosistemih, možna so celo izumrtja vrst. V tem delu avtor s posrednimi interakcijami – prikrito kompeticijo – pojasnjuje upad populacije jerebice. Fazan, ki so ga in ga še vedno intenzivno naseljujejo lovci, predstavlja rezervoar gliste *Heterakis gallinarum*, na katero je fazan ob infekciji prizadet precej manj kot jerebica. Glista se prenaša s fazana na jerebico, zato je lahko končni učinek naseljevanja fazana izključitev jerebice iz sistema. Da je hipoteza o zmanjšani populaciji jerebice zaradi naseljevanja fazana in prikrite kompeticije med njima zelo verjetna tudi v Sloveniji, je avtor potrdil s konkretnimi zgodovinskimi podatki. To delo je pomembno predvsem zato, ker nas opozarja na možne

posledice umetnega naseljevanje vrst v ekosisteme, kjer le-teh prej ni bilo. Naseljene vrste vstopajo v neposredne in posredne interakcije z drugimi vrstami. Posledice teh interakcij pa so lahko za domorodne vrste povsem uničujoče. Gre torej za pomembno delo, ki je postavilo pod vprašaj lovsko naseljevanje fazana in hkrati izpostavilo njihovo odgovornost za posledice tega početja.

Izmed nominiranih del je žirija dodelila največ točk delu Vrezec, A., Tome, D. (2004): Altitudinal segregation between Ural Owl *Strix uralensis* and Tawny Owl *S. aluco*: evidence for competitive exclusion in raptorial birds. – *Bird Study* 51: 264-269 in tako odločila, da avtorja prejmeta nagrado Zlati legat za leto 2007. Nagrada je bila podeljena na 30. rednem letnem zboru članov DOPPS, 28.2.2009.

Komisija se vsem avtorjem zahvaljuje za sodelovanje s prispevki, nagrajencema pa iskreno čestita!

Damijan Denac, predsednik komisije Zlati legat 2007

Čestitam

DAMIJANU DENACU

ob podelitvi nagrade **Zlati legat 2006**

za delo

»Resource-dependent weather effect in the reproduction of the White Stork *Ciconia ciconia* (Vpliv vremena na rodnost bele štorke *Ciconia ciconia* v povezavi z okoljskimi viri)«

objavljenem v reviji *Ardea*

PRIMOŽ KMECL, glavni urednik
